

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: Standpunt van de Vlaamse Regering over de herziening van het
Samenwerkingsakkoord van 13 december 2013 over de Europese
begrotingsdoelstellingen**

Samenvatting

Het Samenwerkingsakkoord van 13 december 2013 tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissies betreffende de uitvoering van artikel 3, §1, van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie moet aangepast worden aan het recent herziene EU-kader voor economische governance. Met deze nota wil Vlaanderen input leveren voor dat proces en haar zienswijze delen op de herziening van het Samenwerkingsakkoord en de daaraan gelieerde vraagstukken van de intra-Belgische verdeling van de Europese begrotingsdoelstelling, de interfederale governance voor de opmaak van budgettair-structurele plannen en rapportages aan de EU en de rol van de Hoge Raad van Financiën.

Het uitgangspunt is dat we, samen met alle Belgische overheden, de rekeningen op orde houden om te kunnen blijven investeren. Zo dragen we zorg voor onze gemeenschap, vandaag én morgen.

1. SITUERING

Op 30 april 2024 trad het herziene EU-kader voor economische governance in werking dat in belangrijke mate de begrotingsdoelstellingen van de lidstaten en het Europees toezicht daarop bepaalt. De hoeksteen van de hervorming zijn de nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn die lidstaten opstellen. De plannen hebben een looptijd van minstens vier jaar en mogen afgestemd worden op de nationale legislatuur, en in het geval van België dus ook vijf jaar bestrijken. Die meerjarenplannen bevatten een begrotingspad, uitgedrukt als een netto-uitgavenpad, evenals hervormingen en investeringen.

Op 18 maart 2025 heeft België zijn eerste nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn ingediend dat eerder werd goedgekeurd door het Overlegcomité op 14 maart 2025.¹ Het ingediende Belgische plan heeft een looptijd van vijf jaar (2025-2029) en spreidt de

¹ Medium-Term Fiscal-Structural Plan Belgium, https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/9aafb902-d754-4b8e-a202-1848cda5a4bb_nlfilename=national_medium-term_fiscal_structural_plan_belgium_nl.pdf.

begrotingsaanpassing over een periode van zeven jaar. Om aanspraak te maken op de verlenging van de aanpassingsperiode naar zeven jaar is een pakket aan (federale) hervormingen opgenomen (pensioenhervorming, fiscale hervorming, arbeidsmarkthervorming, verbetering van competitiviteit, alsook efficiëntie en kwaliteit van overheidsuitgaven en verbetering van de coördinatie van het begrotingsbeleid tussen de verschillende overheidsgeledingen).

Op 21 mei 2025 publiceerde de Europese Commissie een positieve beoordeling van het eerste Belgische budgettaire-structurele plan voor de middellange termijn. De Commissie is van oordeel dat het Belgische plan, zowel het begrotingstraject (netto-uitgavenpad) als het pakket aan hervormingen en investeringen ter rechtvaardiging van een verlengde budgettaire aanpassingsperiode van zeven jaar, in overeenstemming is met de criteria uiteengezet in de verordening over de preventieve arm. De Commissie publiceerde daarbij ook een Aanbeveling in het kader van de buitensporigtekortprocedure waarin het correctieve begrotingspad wordt aangepast aan het netto-uitgavenpad opgenomen in het budgettaire-structurele plan. België moet onder dat pad uiterlijk in 2029 zijn buitensporig tekort remediëren. Finaal moet de Raad van ministers deze aanbevelingen vaststellen.

Het netto-uitgavenpad dat in het Belgische budgettaire-structurele plan op de middellange termijn is gebaseerd op het referentietraject dat de Europese Commissie overmaakte op 21 juni 2024 en actualiseerde op 5 februari 2025. Het uitgavenpad beslaat de Gezamenlijke overheid als geheel. De inspanning die vereist is onder het traject moet nog worden verdeeld tussen de verschillende entiteiten.

In juli 2024 publiceerde de Afdeling financieringsbehoeften van de overheid van de Hoge Raad van Financiën (HRF), op verzoek van de Federale Regering, een advies over een verdeling van de inspanning vereist door de Gezamenlijke Overheid, over Entiteit I en Entiteit II en de individuele gemeenschappen en gewesten. De HRF werkte daarin drie verdeelsleutels uit:

- een eerste sleutel gebaseerd op het aandeel van de entiteiten in de totale finale primaire uitgaven van de Gezamenlijke Overheid;
- een tweede sleutel gebaseerd op het aandeel in de totale eigen ontvangsten;
- een derde sleutel gebaseerd op het aandeel in de som van de totale finale primaire uitgaven en eigen ontvangsten.

De HRF heeft bij consensus de derde verdeelsleutel aanbevolen.

Op vraag van de Federale Regering heeft de HRF de scenario's opgenomen in het Advies van juli 2024 herrekend op basis van het netto-uitgavenpad van het budgettaire-structureel plan voor de middellange termijn dat België op 18 maart 2025 heeft ingediend bij de Europese Commissie.²

In de komende periode plegen de entiteiten overleg over de verdeling van de inspanning op basis van het HRF-advies, met het oog op het aannemen van een verdeelsleutel door het Overlegcomité. In eenzelfde beweging werken de entiteiten aan een herziening van het Samenwerkingsakkoord van 13 december 2013 tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissies betreffende de uitvoering van artikel 3, §1, van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie.

De kern van het Samenwerkingsakkoord bestaat erin vorm te geven aan de interfederale samenwerking om de Europese begrotingsdoelstellingen te behalen.

² Hoge Raad van Financiën, Afdeling financieringsbehoeften van de overheid, https://hogeraadvanfinancien.be/sites/default/files/publications/hrf_fin_advies_2025_04.pdf.

2. STANDPUNT OVER DE HERZIENING VAN HET SAMENWERKINGSAKKOORD

A. HERZIENING VAN HET SAMENWERKINGSAKKOORD VAN 13/12/2013

Vlaanderen hecht sterk belang aan de spoedige herziening van het Samenwerkingsakkoord van 2013. De wijziging is dringend voor de tijdige omzetting van richtlijn 2024/1265 met betrekking tot nationale begrotingskaders en de uitvoering van hervorming 25 *'Improve cooperation with regions'* opgenomen in het budgettair-structurele plan voor de middellange termijn ter verantwoording van de verlenging naar zeven jaar.

Vlaanderen kan zich vinden in een herziening van het Samenwerkingsakkoord die uitgaat van de volgende principes:

- Alle entiteiten van de Gezamenlijke Overheid streven naar houdbare overheidsfinanciën.
- De Afdeling Financieringsbehoeften van de overheid van de Hoge Raad van Financiën (HRF) berekent bij publicatie van het referentietraject een verdeling van het referentiepad o.b.v. de drie verdeelsleutels in de HRF-adviezen van juli 2024 en april 2005 (finale primaire uitgaven + eigen ontvangsten).
- Het Overlegcomité beslist finaal over de verdeling tussen de entiteiten van de inspanning vereist onder het referentiepad.
- Als het Overlegcomité niet tot een akkoord komt, wordt de verdeling van de HRF o.b.v. verdeelsleutel 3 gebruikt als toetssteen voor de controlerekeningen van de verschillende entiteiten (cf infra).
- Om gedragenheid van het budgettair-structureel plan voor de middellange termijn te verzekeren in alle entiteiten van de Gezamenlijke Overheid, worden de individuele budgettaire doelstellingen van de entiteiten beslist door het Overlegcomité vóór de indiening van het nationaal budgettair structureel plan voor de middellange termijn bij de Europese Commissie.
- Binnen België wordt per entiteit een controlerekening ingesteld voor de looptijd van het budgettair-structureel plan voor de middellange termijn, beheerd door de HRF, waarin de gecumuleerde opwaartse en neerwaartse afwijkingen ten opzichte van de door het OC goedgekeurde verdeling van het uitgavenpad bijgehouden worden. De controlerekening wordt op 0 gezet bij de indiening van een nieuw budgettair-structureel plan voor de middellange termijn.
- De toegestane afwijking van de controlerekening voor de Gezamenlijke Overheid, beheerd door de Europese Commissie (op jaarbasis een afwijking van 0,3% van het BBP of cumulatief van 0,6% van het BBP) moet binnen België vertaald worden naar de marges die elke entiteit heeft binnen zijn controlerekening.
- Voor het geval dat de Raad van de EU aan België een boete oplegt in het kader van de buitensporigtekortprocedure, wordt, indien er consensus gevonden wordt op het

overlegcomité over het begrotingstraject, een intern-Belgisch sanctiemechanisme opgenomen, waarbij de boete wordt verdeeld a rato van de door de Afdeling Financieringsbehoeften van de overheid van de HRF geïdentificeerde afwijking van het te volgen traject.

- Informatiedeling: het referentietraject of de technische informatie, en andere documenten verstrekt door de Europese Commissie in het kader van de technische uitwisseling en de technische dialoog en informatie met betrekking tot de evaluatie van het Belgische plan door de Europese Commissie en de Raad worden onmiddellijk na ontvangst gedeeld met alle entiteiten.
- Beslissingen over een aanvraag tot activering van de nationale ontsnappingsclausule worden overlegd op het Overlegcomité, met respect voor ieders bevoegdheden.
- In het geval van een staatshervorming, moet het Samenwerkingsakkoord worden geëvalueerd en desgevallend worden aangepast.

B. BELANG VAN EEN STERKE INTERFEDERALE GOVERNANCE

Er moet een functionele interfederale governance worden opgezet op zowel administratief als politiek niveau voor het opstellen van het nationaal budgettaire-structureel plan voor de MLT, de jaarlijkse voortgangsverslagen en het jaarlijkse ontwerp-begrotingsplan.

Op administratief niveau kan de bestaande ambtelijke interfederale werkgroep een sleutelrol spelen. Die werkgroep gaat aan de slag met de richtsnoeren of andere relevante EU-documenten zodat de opbouw van de bovenvermelde documenten, de coherentie van de bijdragen van de federale overheid en de deelstaten, de opname van eventuele bijlagen enz. maximaal binnen deze werkgroep kunnen worden gedeeld en voorbereid. Vervolgens worden de ontwerpen aan het politieke niveau overgemaakt, opdat het Overlegcomité finaal een onderbouwde beslissing kan nemen.

De bovenvermelde governance-elementen maken best het voorwerp uit van een beslissing van de ICFB. Daarbij wordt ook een huishoudelijk reglement voor de ambtelijke werkgroep bepaald.

C. ROL VAN DE AFDELING FINANCIERINGSBEHOEFTE VAN DE OVERHEID VAN DE HOGE RAAD VAN FINANCIËN

Bij de wijziging van het Samenwerkingsakkoord wordt de rol van Afdeling Financieringsbehoeften van de overheid van de HRF aangepast aan het herziene EU-kader (voorstel van verdeling budgettaire inspanning, bijhouden van intra-Belgische controlerekening, jaarlijks advies over de controlerekening, toezicht op de implementatie van eventuele correctiemaatregelen en het uitbrengen van een advies daarover).

Om die taken gedegen uit te voeren, en voor de omzetting van richtlijn 2024/1265 met betrekking tot nationale begrotingskaders, moet een permanente regeling over de werking van de Afdeling Financieringsbehoeften van de overheid van de HRF getroffen worden. Daarbij moet tevens de werking en de huisvesting van het secretariaat, uitgeklaard en uitgevoerd worden. Dit moet samen met de herziening van het Samenwerkingsakkoord aangepakt worden.

- De bezetting van het secretariaat van de Afdeling Financieringsbehoeften van de overheid van de HRF, wordt afgestemd op het takenpakket.
- Het secretariaat moet bemand worden door experts met aangetoonde onderlegdheid en ervaring in overheidsfinanciën en economie.
- De gemeenschaps- en gewestelijke expertise binnen de HRF wordt versterkt.

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn

Ben WEYTS